

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Katoliški Slovenci!

Praznujmo v letošnjih izvanrednih odnošajih rojstni dan našega častitljivega, preljubljenega vladarja s posebno gorečo molitvijo!

Prepričanje, da je usoda posameznikov, držav in narodov v rokah Vsemogočnega, je rodilo misel na veliko

narodno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje.

To romanje se vrši 16. in 17. avgusta t. l. v proslavo rojstnega dne našega presvitlega cesarja Franca Jožefa.

Ob vznožju nebeške Kraljice in pred razpostavljenim Najsvetejšim hočemo moliti za našega cesarja in celo prejasno cesarsko hišo, za Avstrijo, za srečen konec vojske, za naše junaške vojake v bojni črti in za srečno bodočnost našega naroda.

Prihitite vsi, ki količkaj morete! Žrtvujmo eno noč, združimo se z evharističnim Izveličarjem in izprosimo z gorečo molitvijo pomoč tam, od koder edino nam zamore priti:

od vsegamočnega Gospoda nebes in zemlje!

V Ljubljani, dne 31. julija 1915.

Dr. Ivan Šusteršič,
deželni glavar, kot predsednik odbora.

Dr. Anton Korošec, državni in deželni poslanec; Dr. Evgen Lampe, stolni kanonik in deželni odbornik;
Dr. Francišek Pavlič, odvetnik v Gorici; Karol Pollak, veleindustrijalec; Ivan Štefe, urednik — kot člani odbora.

Vspored narodnega romanja dne 16. in 17. avgusta t. l.:

Pobožnosti se otvorijo dne 16. avgusta zvečer okoli 9. ure s procesijo ob prepevanju gorečih prošnja do nebeške Kraljice.

Potem celo noč molitev pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom.

Ob polnoči slovesna služba božja.

Pričenši na vse zgodaj, 17. avgusta, sv. maše pri vseh oltarjih svetišča in splošno prejemanje svetega obhajila, ki se daruje v namene narodnega romanja.

Dopoldne ob 10. uri, 17. avgusta, pontifikalna sveta maša, ki jo daruje prevzvišeni gospod vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič. Pred sveto mašo propoved. Govori kanonik msgr. dr. Evgen Lampe.

Takoj po končani sveti maši slovesna molitev celokupnega zbranega naroda do najsvetejšega Srca Jezusovega in preblazene Device Marije.

Konec: Cesarska pesem.

Skrbimo za dobro seme!

Kmalu pride čas jesenske setve. Bolj kakor v prejšnjih letih moramo letos skrbeti, da sejemo le dobro seme in da skušamo s pomočjo dobrega semena priti do boljših pridelkov. V tem pogledu nas čaka še mnogo hvaležnega dela. Poglejmo v druge države, pogledjmo n. pr. na Nemško, koliko se tam dela in koliko dobrega se je že storilo za požlahtnjenje domačega semena. Tam imamo cele kmetije s kmetijskimi veččaki, ki se pečajo izključno le s požlahtnjevanjem žitnega in drugega semena. Lahko jih imenujemo semenska vzgajališča.

Tam se po eni strani s skrbnim odbiranjem semena, po drugi pa s skrbnim pridelovanjem semenskega žita in drugih rastlin deluje na izboljšanje pridelkov in sicer glede na kakovost kakor tudi glede na rodovitost. Vsega tega pri nas še manjka. Po Češkem in Nižje Avstrijskem imamo tudi že take postaje, ki oddajajo skrbno pridelana in skrbno odbrana semena in ki so že veliko pripomogle, ako se je povzdignila rodovitost žita in njegova odpornost proti navadnim boleznim.

Pri nas se tudi že močno zavedamo prednosti boljšega semena in menjave semena. Zato tudi eden in drug s semenom rad menjava. Vendar se pa še pogostoma do-

gaja, da sejemo, kar imamo in kar nam pride v roke, ne da bi se hoteli potruditi in da bi seme bolj skrbno odbrali in očistili.

To je velika napaka, ki jo moramo odpraviti! Letos najbrže ne bo mogoče dobivati žitnega semena od drugod, ker je žito povsod zaseženo. Tudi ni menjava semena povsod opravičena, da-si eden in drug misli, da ima s tujim semenom več uspeha. Od drugod dobljeno žitno seme je za naše kraje večkrat le zaraditega boljše, ker je bolj skrbno odbrano ali sortirano. Ako bi pri nas seme tako skrbno odbirali in čistili, bi imeli večkrat ravno tako ugodne uspehe ali pa še lepše. Prav pri pšenici in rži se vnanje vrste pri nas nič kaj ne sponasajo, ker se ne prilegajo ne naši zemlji in njeni obdelavi, ne našemu podnebjju. V tem oziru je kmetijska šola na Grmu napravila poskuse z najrazličnejšimi vrstami in je prišla do zaključka, da daje domača pšenica primeroma še najboljši pridelek.

Zaraditega je za nas posebno važno, da skušamo žitne pridelke izboljšavati z domačim semenom, ki ga moramo zanaprej bolj skrbno odbirati, kakor smo bili do sedaj vajeni. V vsaki vasi, pri vsaki podružnici bi morali imeti dober stroj za čiščenje in prebiranje (sortiranje) žita.

Na ta način se bodo dali dosedanji pridelki še za mnogo izboljšati, podobno kakor po drugih deželah.

Kdor ni letos pridelal dosti lepega semena, naj ga skuša dobiti iz sosednih domačih krajev, iz takih leg, kjer je žito bolje storilo. Taka zamena domačega semena je umestna in potrebna in se da tudi v današnjih razmerah izvesti. V višjih, bolj odprtih in zračnih legah se navadno pridelava lepša in bolj klena pšenica kakor pa v nizkih legah in zatišjih. Na vsak način moramo gledati, da sejemo lepo in težko zrnje, ker le iz takega semena dobimo močne in krepke kalice, ki nam od vsega početka naprej zagotavljajo boljšo letino. Slabega, medlega in stisnjenega zrna pa ni sejati, ker nam iz takega semena zrastejo le šibke, bolj občutljive in manj rodovitne rastline.

Rohrman.

Naročajte „Dolenjske Novice!“

Žiga Gusič kot posestnik Rakovnika. Turjaški so posedovali tedaj kot nekdanji posestniki Rakovnika omenjeni domec (današnja mežnarija) in mlin v Šent Rupertu. Stal pa je ta mlin bržkone tamkaj, kjer je zdaj Frelihov mlin, a blizu nekje pri vozni poti, ki vodi iz Šent Ruperta na Poštanjo, je stala vsekakor na desnem bregu Bistrice hiša, ki jo je kupil župnik Anže Petrus.

Drugi važen podatek v tej listini je ime vikarja-župnika Anža Petrusa, ki je župnikoval v Šent Rupertu izza Ivana Dornekarja, ki se omenja l. 1550, in pa pred Martinom Fermentarijem (Žitnikom) okoli l. 1581, tedaj v prav živahni protestantski dobi. Je-li bil Petrus tudi novomeški kanonik, se v listini ne omenja (der Ehrwürdiger vundt Geystlich Herr Hanuß Petrus der Zeit vnser Vicarius dasselbst). Kakšnih drugih podatkov o tem župniku vikarju in njegovem delovanju v Šent Rupertu do zdaj nisem mogel odkriti.

Naši vinogradi.

Letos je peronospora naše vinograde na nov način napadla. Lotila se je grozdja. Sicer nam je ta bolezen že od prejšnjih let znana, ali take škode nam dosedaj še ni napravila kakor letos. Čudno, da mora ravno vinska trta na vse mogoče načine trpeti. Vsem sovražnikom je izpostavljena tako, da se človek trese za njen pridelek ves čas leta; sedaj pa še ta zavratni nastop paleža na grozdju. Čim bolj ji strežemo, čim več imamo ž njo dela, tem bolj nam postaja trta občutljiva in boleha.

Dosedaj smo imeli opraviti večinoma le s peronosporo na listju. Letošnja škoda nam pa kaže, da bo treba za naprej še bolj skrbnega škropljenja zaroda in grozdja, da obvarujemo pridelek tudi pred to boleznijo.

Dasi se slišijo letos skoro povsod tožbe o paležu na grozdju, vendar ni bolezen povsod enako močno nastopila. Nekateri kraji so bolj prizadeti kakor drugi. Pa tudi v tisti legi niso vsi vinogradi enako prizadeti. To je naravno, če pomislimo, s kakimi težavami so se morali letos boriti naši vinogradniki in če po drugi strani vpoštevamo vse vzroke, ki pospešujejo nastop te bolezni.

Glavni vzrok letošnji peronospori na grozdju je iskati v tem, da je manjkalo delavnih rok in da se je vsled tega zakasnelo prvo in drugo škropljenje. Kdor ni v pravem trenutku poškopil v drugič svojih trt, pa ima bolezen na grozdju. Nastop bolezni je pospeševalo seveda tudi gorko in vlažno vreme ob najnevarnejšem času okuženja in zato se je bolezen tudi tako splošno in tako na daleč pokazala.

Ako so pa vendar nekateri vinogradi v enakih legah bolj napadeni kakor drugi, je to pripisati seveda najbolj gospodarskim in delavskim odnošajem dotičnih vinogradnikov, nikakor pa ne slabemu delu ali pa raznim nadomestilom za galico. Da se bo položaj naših vinogradnikov prav presojal, moramo vendar le nekoliko razločka delati med našimi vinogradi.

Razliko je delati med vinogradniki, ki nimajo drugega kakor samo vinograd, in med takimi, ki imajo opravka tudi z drugo kmetijo. Razliko je delati pa tudi med vinogradi glede tega, kako so veliki in oddaljeni. Saj to ni vse eno za presojo letošnjega dela, ali imam samo en vinograd, ki ga lahko sam obdelujem, ali ne. Taki vinogradniki se lahko pohvalijo, da jim peronospora ni napravila nobene škode. Taki vinogradniki imajo časa dovolj, da lahko vsako delo o pravem času izvrše. V takih vinogradih se mora poznati vspeh, ki je od dela samega odvisen.

Drugačen pa je položaj pri vinogradih, za katere je treba delavce najemati, posebno v tem slučaju, če je vinograd velik ali če je več vinogradov skupaj. V takem slučaju nam vse znanje, vsa najboljša volja in vsa skrb nič ne pomaga, če ni delavnih rok.

V Trškigori je letos nekaj takih vinogradov, ki jih ni bilo mogoče o pravem času obdelati in ki bi sploh ne bili v drugič obdelani in poškopljeni, ako bi ne bila prišla v zadnji stiski vojaška sila na pomoč. Med te vinograde, ki niso mogli dobiti delavcev, spada tudi šolski vinograd. Kme-

LISTEK.

Še eden do zdaj nepoznati župnik šentruperški.

Spisal Ivan Steklasa.

V novomeškem kapiteljskem arhivu se nahaja do zdaj še nikjer objavljena listina za Šent Rupert prav zanimive vsebine. Ta listina (Fasc. IX. Nr. 5) je izdana v novomeškem kapiteljnu 3. maja 1570 na pergamentu v nemškem jeziku ter je dobro ohranjena razen pečata, kateri zdaj manjka. V listini je izrecno omenjeno, da je privezan na-njo mali kapiteljski pečat; zdaj se nahajati na njej le dve prazni zarezi. Listina je velika 39 X 31 ter ni do zdaj uvrščena med spise tičooče se šentruperške župnije.

Po tej listini je imel bivši nadžupnik šentruperški in kanonik novomeški Vilelm Gymler v Šent Rupertu hišo in vrt pri vozni poti in mlinu Turjaških. Od te hiše

se je dajalo vsako leto dače deset krajcarjev in vrh tega še drugi pripadajoči davki, potem dva dni tlake pri košnji sena, in pa vedna pokorščina se je morala izkazovati vsakdanjemu župniku šentruperškemu. To hišo je zapustil Vilelm Gymler svojemu sinu Jakobu Gymlerju, ki jo je zapisal za doto svoji ženi. Ko je pa Jakob Gymler umrl, a njegova vdova ni marala te hiše imeti, nego jo je ponudila na prodaj, je kupil z dovoljenjem novomeškega prošta in kapiteljna hišo in vrt tedanji šentruperški vikar Anže Petrus (Hannß Petrus) za neko vsoto v gotovem denarju, s čimur je bila vdova zadovoljna, v popolno last z vsemi pravicami za-se in za svoje naslednike. Če se pa hiša zopet proda, se more to zgoditi le z dovoljenjem novomeškega kapiteljna in prošta ter kupno pismo potrditi s kapiteljskim pečatom.

Iz te listine izvemo, da so imeli Turjaški razen doma v Šent Rupertu tudi še mlin. Ta mlin je imel kasneje v svoji lasti

tijaska šola na Grmu ni imela letos za drugo obdelovanje svojih vinogradov ne viničarja, ne učencev in nobenih delavcev. Zastonj se je trudila za delavce. Kar jih je bilo mogoče dobiti za Trškogoro, so šli vsi k svojim starim delodajalcem. V tej stiski so prišli na pomoč vojak in sicer v zadnjem trenutku, da so obdelali, kar se je dalo v 14 dneh. Ako je šolski vinograd tako obdelan kakor je in da ni bolj napaden od peronospor, zahvaliti se je pomoči ogrskih vojakov, ki so prišli za 14 dni iz vojaške bolnice.

In tako se je godilo tudi nekaterim drugim velikim vinogradnikom! Manjkalo je sploh delavnih rok in to se je letos toliko bolj čutilo, ker je bilo ravno o tem času tudi polno dela s košnjo in z okopavanjem in osipavanjem krompirja in turšice. Kolikor je bilo delavcev, vsi so bili zaposleni na njivah in na travnikih, v vinogradih jih je pa manjkalo. Tako se je godilo povsod, tudi po drugih krajih.

Vse to moramo tedaj upoštevati, če hočemo pravično soditi delo po naših vinogradih, in pa grozdni palež, ki se je letos po nekaterih vinogradih bolj pokazal kakor po drugih. Brez delavcev ni dela in brez dela ni varstva ne pomoči proti takim boleznim.

Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Čiščenje žita in odbiranje za seme.

Za novomeško okolico ima prav dober stroj za čiščenje žita kmetijska šola na Grmu. Tudi stroj kmetijske podružnice novomeške je sedaj na Grmu in je na razpolago članom podružnice. Ker se žitni pridelki močno ravna po semenu, naj se naši gospodarji poprimejo povsod skrbnega čiščenja! Ti stroji čistijo pšenico tudi od ljulike, ki je je polno po nekaterih krajih. Razen tega prebirajo seme po velikosti in teži tako, da ustrezajo v vsakem oziru potrebam naših gospodarjev.

Pomanjkanje „presgerma“ in potreba domačih droščic. Zaradi „presgerma“ smo prišli letos že večkrat v zadrego, ker ga je zmanjkavalo. Eni so morali čakati, da so ga peki zopet dobili, drugi so ga šli sami iskati v Ljubljano ali so si pa pomagali z domačimi kravajci ali droščkami, ki so jih dobili na kmetih. V enem in drugem slučaju je bila pa stiska silno neprijetna, saj si ne moremo misliti večje neprilike, kakor če manjka pri hiši vsakdanjega kruha. Da se varujemo pred takimi skrajno neprijetnimi slučajmi v prihodnosti, je potrebno da napravljamo zopet doma potrebne droščice ali kravajce, saj v toliki meri, da jih imamo za slučaj stiske in nujne potrebe. Prej je bila naprava kruha s pomočjo domačih droščic sploh običajna in so se nekatere novomeške drobnarije pečale v večji meri z napravo kravajcev. Danes je vse to ponehalo. Le na kmetih se droščice še delajo. Napravljajo jih pa na ta način: Proseni moka ali, če te manjka, tudi turšična moka se zamesi s sladkim vinskim moštom, ki mora pa že kipeti. Če je mošt kipel kaj časa na tropinah, ga jemljejo najraje izpod stiskalnice. Iz tako zamese moka se postavi kvas. Ko je kvas izhajal, se zamesi če je treba še nekoliko z moko, sicer se pa delajo iz tako dobljenega kvasu mali okrogli hlebčki, najlažje s pomočjo kake okrogle penence ali zajemalke. Hlebčki se polagajo na leseno desko in suše na gorkem in suhem prostoru in solncu. Pri tem sušenju se hlebčki nekoliko razležejo in razpokajo. Dobro posušene droščice je spraviti na suhem, kjer se nam lahko dolgo časa ohranijo.

R.

Ob grobu junaka.

Prvi, ki je umrl izmed ranjencev 2. t. m. v bolnici Usmilj. bratov v Kandiji, je bil pešec 17. pp. Janez Horvat, doma od sv. Trojice pri Mokronogu. Ranjen je

bil na italijanskem bojišču, kjer sta mu bili obe roki v podlehtju prestreljeni. Dan po prihodu v tukajšnjo bolnico ga je prijel krč, ki mu je v teku enega dne povzročil smrt. Obilna udeležba pri njegovem slovesnem pogrebu je dokaz, kako naše ljudstvo slavi junake, ki so umrli za domovino. Trije venci krasé njegov grob, kakor bi hoteli reči: Slava Ti, ker si se boril zoper troje Avstriji sovražnih držav in umrl za milo domovino, katera bo nad Tvojim grobom brezdvomno se lepše vscvetela!

Konvent Usm. bratov se tem potom zahvaljuje vsem p. n. udeležnikom njegovega pogreba, ki se je izvršil na novem novomeškem pokopališču, katero je bilo še-le prejšnji teden otvoreno. Posebna hvala pa šmihelskemu župniku, preč. g. Trškannu, za zvonjenje; novomeškim in kandijskim p. n. gospodičnam pa za vence. Hvala tudi tukajšnjim ranjencem, ki so mu kot svojemu sobojevniku podarili venec v znak bratovske ljubezni. — Tebi, dragi pokojnik, ki si v krvavem boju končal tudi boj življenja, želimo pa večni mir! Naj se izpolni nad Teboj stih, ki se je lesketal na traku Tvojega venca, katerega Ti pesnik Gregorčič polaga na blede ustnice:

„Ne, zemlja nizka ni moj dom,
moj dom so le višave;
tam kraj je moje očetnjave,
tam jaz bival večno bom!“

Poziv sv. Očeta vojskujočim se državam in njih vladarjem.

(Po „Slovenec“.)

Rim, 31. julija. (K. u.) „Osservatore Romano“ objavlja oklic sv. Očeta vojskujočim se narodom in njih vladarjem, v katerem spominja, da so govorile njegove prve besede, ko je prevzel pontifikat, o miru in o ljubezni, a njegovega resnega sveta niso poslušali. Danes ob žalostni obletnici izbruha vojske želi, da vojska hitro preneha, še bolj goreče, njegov očetovski klic je še glasnejši. Naj bi ta klic preglasil hrup orožja in naj bi došel k narodom in njih vladarjem, ki se zdaj vojskujejo, in naj bi dosegel pri njih milejše mišljenje. Sv. Oče roti glavarje vojskujočih se narodov, naj končno ustavijo strašno morijo. Bratska je kri, ki se preliha. Z mrliči in z razvalinami so posejane najlepše pokrajine Evrope. Vi nosite, pravi sv. Oče, pred Bogom in pred ljudmi strašno odgovornost za mir in za vojsko. Čujte očetovski glas namestnika najvišjega sodnika, ker polagati boste morali račun! Naj se ne reče, da bi se ne mogel strašen spor poravnati brez sile orožja. Odstrani naj se sklep medsebojnega uničenja. Pomisli naj se, da narodi ne umrjejo. Če se narodi ponižujejo in zatirajo, tedaj izporoča rod rodu žalostno dedščino sovraštva in maščevanja. Zakaj naj bi se že zdaj pretehtavala upravičena stremljenja narodov? Zakaj bi se posredno ali neposredno ne pričela izmenjavati mnenja, da se upoštevajo kolikor mogoče stremljenja, da se doseže konec strašnega boja? Blagoslovljen bodi tisti, ki prvi nudi sovražniku desnico, ker ponudi pametne mirovne pogoje! Vabimo vse prijatelje miru na svetu, naj nam podajo roko, da se pospeši konec vojske. Naj bi se prej ko mogoče vrnili narodi s svojimi pobratenci na mirno tekmovalje nazaj, in ko se zopet obnovi vladanje pravice, naj bi se odločili, da njih sporov v bodoče ne bo več odločeval meč, marveč, da se zaupajo pravičnosti in pravici, kar bo najlepša in najslavnejša osvojitev. Končno blagoslovlja sv. Oče vse tiste, ki tvorijo njemu izročeno mistično čedo in prosijo Gospoda, naj tiste, ki ne pripadajo rimski cerkvi, zveže z njimi v vezmi popolne ljubezni.

Milan, 1. avgusta. (K. u.) „Corriere della Serra“ poizve iz Vatikana, da so bile o mirovnem oklicu sv. Očeta obveščene inozemske nunciature apostolske stolice

kakor tudi v Rimu navzoči, pri Vatikanu poverjeni tuji poslaniki, da o njem uradno obveste svoje vlade.

Lugano, 1. avgusta. (K. u.) Italijansko časopisje je splošno nasproti mirovnemu oklicu sv. Očeta zdržno. Vsekakor se italijansko mnenje po opazkah vodilnih listov označi lahko tako-le: Katoliški in cerkveno politično zmerni listi slavé načelno čin in namen sv. Očeta. Framazonski listi grajajo, ker se sv. Oče upa Evropi očitati vojsko in ne le Avstriji in Nemčiji. Listi, prvi navedeni, želé oklicu sv. Očeta načeloma uspeh, v drugi vrsti navedeni listi pa trdé, da zavzema sv. Oče stališče za Avstrijo in Nemčijo, katerih stvari zdaj dobro stojé in upajo na popoln neuspeh. Soglasno se pa opozarja na velike težave, ki nasprotujejo danes in do za sporazum štirih zmagovitega preobrata vojne slike vsakemu mirovnemu posredovanju. Glede na posebne italijanske koristi, ki jih nekateri listi znatno ločijo od takozvanih zaveznikov Italijanov, opozarjajo z dopadajenjem, kako da papeževe besede o življenju in o odrešenju narodov in o pravičnih stremljenjih očitno kažejo posebno simpatično na zahteve Italije, a le pristavljajo, da bi mir danes Italiji ne poplašal dovolj njenih dragih vojnih priprav in potrebno popolno pridobitev ozemelj, za katerimi stremi.

Ženeva, 2. avgusta. „Agence Tournier“ izve od visoke vatikanske osebe, da misli sv. Oče koncem septembra ali najkasneje v prvih dneh oktobra sklicati velik konzistorij, h kateremu bo povabil vse italijanske in zunanje kardinale. Gre se za novo mirovno akcijo sv. Očeta. — Iz okolice kardinala Merciera pa se potrjuje, da sv. Oče pripravlja novo mirovno akcijo, katere naj se udeležé vse vojne stranke, da prepreči novo zimsko vojsko.

Kaznuješ!

Franjo Neubauer.

Kaznuješ nas! Sinovi mró,
očetov ni nazaj!

Na ustah ženam žalostnim
zamira vsak smehljaj.

Kaznuješ zemljo! Poteptan
je travnik, prej cvetán,
pogažen plod je zlati njiv,
posekan gozd, požgan.

Kaznuješ! V rekah se vali
krvav za valom val!
Preplašen domačin beži
s predragih rodnih tal.

Kaznuješ vse! Besni vihar
kot podivjana zver,
kroteče Tvoje, Gospodar,
roké pa ni nikjer!

A vidi vera jo in up,
ki gleda k Tebi v raj!
Iztegni jo! Gorjé svetá
srce Ti omehčáj!

Domače in tuje novice.

Visoka odlikovanja. Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je podelilo Njihovemu nečaku nadvojvodu Evgenu vojaški zaslužni križ I. razreda z vojno dekoracijo in Njihovemu stričniku nadvojvodu Jožefu veliki križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Cerkveno opravilo pri sv. Miklavžu na Gorjancih bode v nedeljo 8. avgusta ob 10. uri. Pridite mnogoštevilno častilci sv. Miklavža in ljubitelji narave na visoke Gorjance. Pijače bode dovolj, a jedila si pa naj vsak prinese seboj.

Duhovniški jubileji 1. 1915. Demantni jubilej praznuje v Ljubljani bivajoči vpok. župnik iz lavantinske škofije, Mihael Korosec. — Zlato mašo obhajajo: Damian Pavlič, župnik v Kostanjevici; Kozma Pavlič, župnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Matija Kadunc, vpok. župnik v Žužem-

berku; Gregor Jakelj, vpok. župnik v Ljubljani. — Petindvajsetletnico mašništva ozir. duhovniškega delovanja praznujejo: dr. Ferd. Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Franc Ferjančič, podvodja v duh. semenišču; župniki: Jan. Bartelme v Sp. Logu na Kočevskem, Martin Nemanič v Brusnicah, Matija Novak na Radovici, Ant. Pfajfar v Dražgošah, Ivan Piber v Gorjah, Franc Rajčević v Lučinah, Lud. Schifferer v Žalini, Jan. Soukup v Stari Oslici, Janko Šiška v Šenčurju, Vaclav Vondrašek v Podbrezju, Ant. Žnidaršič v Štangi; redovnika: Franc Birk, misijonar sv. Vinc. Pav. v Ljubljani, in P. Kazimir Kosobud, žup. vikar nem. vit. reda v Črnomlju. — Vsem velečastitim gospodom jubilentom najiskrenejše čestitke!

Deželni glavar v Ribnici. Deželni glavar dr. Iv. Šusteršič je bil te dni osebno v Ribnici, da se prepriča o ogromni škodi zadnjega požara. Pod vodstvom g. dekana Skubica in g. župana si je ogledal pogorišče, na katerem je še semtertja tlelo. Gospod deželni glavar je tudi seboj prinesel podpore pogorelcem v živilih in denarju in jo izročil pomožnemu odboru, ki pod predsedstvom g. dekana Skubica vrlo deluje. Pohod deželnega glavarja in nagla pomoč je prizadete Ribničane zelo razveselila.

Knezonaščkof zapustil Gorico. V torek, dne 27. m. m. je zapustil mesto eksclenca knezonaščkof dr. B. Sedej ter se preselil začasno v Vipavo.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juliju 1915 je 174 strank vložilo 99.399 kron 3 h; 173 strank vzdignilo 79.718 K 4 h; torej več vložilo 19.680 K 99 h; eni stranki se je izplačalo hipotečnih posojil 1000 K; stanje vlog 3.702.559 K 33 h; denarni promet 500.645 K 22 h; vseh strank bilo je 806.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico je imela v mesecu juliju denarnega prometa 168.338 K 50 h; vložilo je 87 strank 53.327 K 66 h, a dvignilo 80 strank 19.856 K 59 h; posojil je bilo danih 15 strankam 19.160 kron; skupno število članov je znašalo koncem mesca 2280.

Porcijunkula. V vojskinem času se povsod dogajajo izvanredni dogodki. V par zadnjih letih se o priliki porcijunkulskih odpustkov ni zbrala nič več ona velika množica ljudi kot v prejšnji dobi, ker nekaj let se odpustki zamorejo dobiti tudi v farnih cerkvah. Letos smo pa začuden gledali velike trume. Že v nedeljo, posebno pa v pondeljek na vse zgodaj, so prihajali tujci, posebno veliko število iz Bele krajine. Frančiškanska cerkev je bila oba dneva nabito polna. V nedeljo ob 5. uri popoldne je govoril znani misijonar pater Klemen Grampovčan iz Sv. gore pri Gorici, odkoder je k nam pribežal, ker je brezvestni Lah razdril slavno božjo pot. V vzvišenih in ognjevitih besedah je govoril g. misijonar o bogoljubnem življenju in opozarjal na nevarnosti, to življenje izgubiti. V pondeljek je pridigoval pater Pavel o pomenu tega dneva za kristjana in vzbodbujal k sklepu navzoče, naj letos darujejo porcijunkulske odpustke še posebno za padle vojake, ki so častno smrt storili za dom in cesarja. Ljudje so v obilnem številu prejeli sv. zakramente. V samostanski cerkvi sami je bilo obhajanih 3.300 vernikov. Kakor nam kronika pove to število ne zaostaja veliko za nekdanjo porcijunkulo. Tudi vojska je dober učitelj, ki navaja ljudi k resnejšim mislim. — Tudi več ptujih duhovnov kakor druga leta je pomagalo v spovednici, da se je moglo tolikemu številu vernikov postreči. Kakor znano, biva v našem mestu tudi nad 300 primorskih beguncev, v glavarstvu novomeškem pa okrog 2000. Tem, posebno italijansko, oziroma furlansko govorečim vernikom sta postregla tudi tu bivajoča gospoda msgr. Aleksander Zamparo, prvostolni kanonik in kancelar knezonaščkofijskega ordinarijata in Karol Piculin, župni upravitelj mestne župnije sv. Ignacija v Gorici.

Skrb Rdečega križa v Novem mestu za ranjence zasluži splošne pohvale. Posebno dame in tudi gospodje storijo vse-povsod še skoraj več, kakor je sploh mogoče, ter se žrtvujejo vsestransko v pomoč in tolažbo ranjencem in bolnikom. Meščani in okoličani, pridite na pomoč z vsakovrstnimi darovi v blagor trpinom! Sedaj je pomoč najnujnejša.

Nov odlok glede predčasnega izpita zrelosti. Ministrstvo za pouk in bogocastje je z odlokom z dne 19. julija 1915, št. 19231 izjavilo, da veljajo vse dosedanje izvanredne določbe glede pripuščanja vojaščini obveznih srednješolcev k predčasnemu izpitu zrelosti le za one srednješolce, ki so v šolskem letu 1914/15 obiskovali najvišji razred, tedaj na gimnazijah osmi razred. — Za šolsko leto 1915/16 nimajo te izvanredne določbe, tudi zadnja z dne 5. julija 1915, št. 2028, nobene veljave več, ampak se bo skrbelo v tem oziru o pravem času z novimi odredbami, ki bodo nastalim razmeram primerne.

Razglas. Dne 20. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj vrši se pri c. in kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu v Ljubljani naknadno pregledovanje vseh v letih 1865 do vstevši 1897 rojenih črnovojnikov, kateri so bili zavezani priti k pregledovanju in so iz kakega vzroka, bodisi bolezn i. d. ali vsled napačnega razumevanja dotičnih predpisov od izbiranja izostali. K naknadnemu pregledovanju morajo iti tudi vsi iz Primorskega na Kranjsko prišli črnovojniki begunci, pri čem se izrečno povdarja, da so drž. uradniki, slugi potem župani in občinski tajniki, kateri so bili pri zadnjem pospešenem pregledovanju na Primorskem še tega oproščeni, zdaj dolžni se naknadnega prebiranja udeležiti. Oni, ki so bili potom superarbitracije kot za vsako službo nesposobni od črnovojniške dolžnosti sploh oproščeni so od dolžnosti priti k naknadnemu prebiranju izvzeti ako imajo črnovojniško odpustnico (Landsturmabschied) ali pravilni certifikat o oprostivni od črnovojniške dolžnosti. Vsi oni, ki so bili „kot za orožje nesposobni“ (waffenunfähig) ali „kot invalid za orožje nesposobni“ (invalid waffenunfähig) klasificirani, izvzemši one invalide, kateri vlečejo invalidnino, ako ne opravljajo vže črnovojniško službo, se morajo naknadnega pregledovanja udeležiti. Vsi naknadnega prebiranja dolžni črnovojniki se morajo takoj pri županstvu svojega bivališča zglasiti, da prejmejo listine za prebiranje. S temi listinami se morajo taisti dne 20. avgusta ob 8. uri zjutraj pri c. in kr. okrajnem dopolnilnem poveljstvu v Ljubljani zglasiti. Če kdo ne pride na prebiranje, se to kaznuje po zakonu z dne 28. junija 1890 l. drž. zak. št. 137 (zapor od 1 do 3 mesecev ali težka kazen od 3 mesecev do 2 leti). — C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo, dne 2. avgusta 1915.

Obrat parne žage v Radohi, posest g. dr. Goriany-ja iz Ruperčvrha, je začasno ustavljen.

Nesreča. Na dolenski železnici pri prehodu pod Ponikvami je v torek, 27. julija večerni vlak povozil trebanjsko konjederko, ko je peljala poginjene prešiče domov. Vlakovodja je takoj opazil nesrečo in je ustavil vlak ter so težko ranjeno ženo z istim vlakom pripeljali v žensko bolnišnico v Novo mesto, kjer so ji še isto noč nogo odrezali. V petek je pa za posledicami v groznih bolečinah umrla ter so jo v nedeljo na novomeškem pokopališču pokopali.

Tatvina. Dne 2. avgusta 1915 popoldne je šla stara uboga Marija Rifelj stanujoča v hiši Mirtiča na Kamencah v cerkev k poduku; med tem časom pa so neznanzi zlikovci, (kakor sama trdi, baje cigani), ji razbili vrata stanovanja, ter pokradli ves v skrinji se nahajajoči živež in druge stvari. Tatvino je imenovana sama ovadila orožništvu.

Odbor „posredovalnice za goriške begunce v Rudolfovo“, podružnica ljubljanske posredovalnice, pošlje prošnjo: Mnogo zvestih avstrijskih državljanov obeh narodnosti je bilo vsled vpada verolomnega sovražnika primoranih svojo rodno grudo in skoraj vse svoje premoženje zapustiti in se, nekateri brez vinarja v žepu, v tuje kraje podati. Veliko število jih je prišlo tudi v dolensko metropolo Rudolfovo in okolico. Njih duša je žalostna, želodec pa prazen. To ni življenje, brez podpore ni prestat, preti jim obupanje in smrt. Danes meni, jutri Tebi! Dobri Dolenjci priskočite jim na pomoč! Nujno so potrebni, da se jim gre v vseh ozirih na roke, bodisi, da se jih podpira denarno ali v živilih, da se jim preskrbi kako službo v obrti, na kmetih ali v zasebnih družinah, da se poizveduje za primerna stanovanja in da se posreduje pri nabavi različnih živil. — Dobri Dolenjci, osobito gospodje občinski predstojniki pomagajte! Nesreča je velika in bi bilo umestno, da bi bile tudi dobro roke odprte! —

Stekel pes je vgriznil na Mirni nekega moža, več psov, potem neko pestunjo iz Medvedjega Sela na cesti pri Brezovici, in na Vel. Ševnici nekega dečka iz Peska, ki je šel v mlin. Dva ogrizena je poslalo županstvo Trebnje v Pasteurjev zavod na Dunaj. Pasji kontumac je proglašen za nedoločen čas za ves trebanjski sodni okraj. Dosedaj se še dotičnega psa ni moglo dobiti.

Toča. V torek, 3. avgusta, so imeli v Stopičah pri Novem mestu hudo nevihto s točo. Ob 1. uri popoldne je nastal silovit naliv, vmes je pa sipala gosta toča, ki je na srečo vzela bolj ozko črto. Najbolj je prizadeto polje v Stopičah in okrog Črmošnjic, kjer je ajda kakor požeta. Vinogradi niso veliko trpeli, razven v Hrušici. Škoda se ceni na dve tretjini.

Privijanje cen. V zadnjem času se je po časopisju, pa tudi drugod, opetovano priporočalo kmečkemu prebivalstvu, naj zato, da se izogne preganjanju radi privijanja cen, za svoje izdelke sploh ne zahteva nobene cene, temveč naj kupca samo vpraša, kako ceno je voljan plačati, in naj kupčije ne sklene, ako mu ponujana cena ni povšeči. Tudi tako postopanje prodajalca, ki blaga ne proda preje, dokler se mu ne ponudi čezmerna cena, ki jo ima v mislih, osnuje učin prestopka privijanja cen, ter je bilo že mnogo ljudi, ki so tako postopali pri prodajanju, občutno kaznovanih ne samo z denarjem, temveč tudi z zaporom. Pa tudi tisti, ki izpodbujajo na povedan način k privijanju cen, so v nevarnosti, da jih bo kazensko sodišče zasledovalo in da bodo posebno takrat strogo kaznovani, če se obračajo s svojimi nasveti do širših krogov v tiskovinah, okrožnicah ali na zborovanjih. Svariti je treba prav resno, naj se taki nasveti ne dajejo ali ubogajo.

Sv. Višarje so tudi zahrbtnim in požrešnim Lahom na potu, kakor sveta Gora. Zadnji čas so namerili svoje granate tudi na to slavno romarsko cerkev, ki je sedaj že 555 let stara. Hvala Bogu in Mariji, da še dosedaj cerkev ni trpela posebne škode. Pač pa je že novo župnišče trpelo nekaj škode; razrušen je kos strehe in tudi zid ima več razpok. Zaradi varnosti je čudodelna podoba Marijina za čas vojne shranjena na varnem kraju.

Darove za kip presv. Srca Jezusovega v kapiteljski cerkvi v Novem mestu sta še poslala g. Fr. Lavtizar 10 kron in g. Jan. Jarm 2 kroni. Bog plačaj! — Prosimo še nekaj darov, ker se je še zraven naročil dostojni podstavek od kraškega marmora, ki velja sam že 31.50 K. — Vsak najmanjši dar se lahko tudi vrže v skrinjico, ki je za to pripravljena pri oltarju presv. Srca Jezusovega.

Prosimo onega gospoda, ki je v prodajalni J. Krajec nasl. zamenil v nedeljo

25. julija svoj dežnik z drugim, naj prinese dotični dežnik nazaj v isto prodajalno, kjer dobi svojega.

Umrlj v mesecu juliju:

Dne 20. julija Viljem Bernard, posestnik in dimnikarski mojster, v 65. letu. na kapi; dne 31. julija Franc Lindič, 10 mesecev, za božjastjo. — Dne 27. julija Marton Vetro; dne 28. julija Anton Schiretz, poddesetnik; dne 30. julija Istvan Csouka; dne 30. julija János Gergely; dne 31. jul. Adalbert Szeresak. Naj počivajo v miru!

Raznotero.

Pojasnilo. Zdi se nam zelo potrebno, da še enkrat opozorimo, posebno občinstvo z dežele, na zadnjo notico o pregledovanju pisem (vojaška cenzura) ter pojasnimo k točki 5. istega odstavka še sledeče: Vsa pisma se morajo oddati: 1) odprta; 2) vsako pismo mora imeti natančni naslov odpošiljatelja ne samo v pismu, temveč zunaj na hrbtni strani ovitka (koverte); razvidno mora biti ime in priimek, vas, hišna številka, kraj in tudi pošta odpošiljatelja; 3) vse to pa mora biti jasno pisano. — Zaprto pismo brez vidnega naslova odpošiljatelja leži na pošti tri mesece; potem se odpošlje poštenu ravnateljstvu, da pismo odpre, pregleda in ukrene ž njim po svoji razsodbi. Zaprto pismo z vidnim naslovom odpošiljatelja se pa sicer vrne temu nazaj, a je pisanje tudi v tem oziru brezuspešno. Isto velja tudi o dopisnicah, pri katerih se napiše naslov odpošiljatelja tudi na naslovni strani. — C. kr. poštni uradi imajo tozadevno stroge ukaze, torej je nujna potreba, da jih občinstvo tudi natančno upošteva v svojo lastno korist.

Letošnja pomnožitev pridelka žita in krompirja na Kranjskem. C. kr. kmetijska družba kranjska, ki ima od c. kr. kmetijskega ministrstva nalogo izdelati žetveno statistiko, in sicer letos za cel mesec poprej kakor druga leta, je ravnokar po izvedenih v celi deželi dognala, koliko se je letos več raznega žita in krompirja posejalo, oziroma posadilo. Posejalo se je napram lanskem letu več: s pšenico 628 ha, z ržjo 33 ha, z ječmenom 235 ha, z ovsom 97 ha, s turščico 273 ha, s prosom 39 ha, s fižolom 270 ha in s krompirjem se je posadilo 1.532 ha več. Če se vzame v deželi običajni povprečni pridelek za podlago, se bo letos pridelalo samo na teh zemljiščih več: pšenice 60 vagonov, rži 2 vagona, ječmena 24 vagonov, ovs 10 vagonov, turščice 33 vagonov, prosa 4 vagona, fižola 18 vagonov in krompirja nad 1000 vagonov. Ker se že danes lehko domneva, da bo letos letina na Kranjskem tako dobra, kakor že dolgo ni bila, pridelali bomo letos v deželi najmanj kakih 20 odstotkov več kakor v srednjih letinah.

Voziti s skupaj pripetimi vozovi je letos za čas vseh poljskih del dovoljeno. Po cestno-polijskem redu za državne ceste, po deželnem zakonu, ki ureja policijski red na necesarskih cestah in po cestno-polijskem redu za mesto Ljubljana je prepovedano voziti po cesti z dvema drug na drugega pripetima vozovoma. Ker se pa letos te naredbe vsled pomanjkanja delavcev in delovne živine ni mogoče držati, se je c. kr. kmetijska družba kranjska obrnila na deželno vladu s prošnjo, da se ta prepoved začasno razveljavi ter je c. kr. deželna vlada z odlokom z dne 8. julija t. l., št. 16.495., sledeče odredila: Z ozirom na sedanje izjemne razmere se c. kr. okrajna glavarstva in c. kr. policijsko ravnateljstvo pooblasti dovoliti izjemo od prepovedi voziti po cestah z dvema drug na drugega pripetima vozovoma. Vsled te dopustitve je pa posebno paziti z vso strogostjo na strogo zvrševanje vseh drugih cestno-polijskih predpisov, kakor izključna uporaba leve strani ceste, prepoved hitre vožnje

čez mostove, razvetljava vozil, prepoved vozila sama puščati, na vozu spati, z bičem pokati, pustiti vozila na cesti itd.

Najnovejše vesti.

Novi laški napadi pri Zdravščini, Polazzu in proti Griže brdu zopet krvavo odbiti.

Ivangorod in Varšava v naših rokah!

Ivangorod so osvojile naše in Varšavo nemške čete!

V Novem mestu že plapolajo zastave raz vseh hiš v znak veselja.

Cene mesu v Novem mestu

za mesec avgust 1915 so se določile pri mestnem županstvu sporazumno s tukajšnjimi mesarji sledeče:

Govedina:

Pljučna pečenka . . . kilo po K 4—
Meso brez priklade 4—
Rosbeaf brez priklade 3-80
Praženci 3-80
Stegno - Križ 3-60
Rosbeaf s priklado 3-60
Spretnje meso 3.20

Teletina:

Spretnja 2-80
Zadnja 3-60

Svinjina:

Spretnja 3-20
Zadnja 3-60

Bravina:

Spretnja 2-60
Zadnja 3—

Priklade sme biti 20%. — Vsak mesar mora imeti uradno potrjeni cenik mesa na vidnem prostoru izpostavljen. — Mesar ne sme biti nikoli brez mesa. — Tisti, ki meso kupijo, naj ga ne plačajo dražje, nego po cenovniku. — Če bi pa mesar meso dražje sekal, naj ga takoj naznanijo pri mestnem županstvu v svrhu strogega kaznovanja po obrtnem zakonu in kaz. zak. § 478 ter radi prest. § 7 ces. pat. z dne 1. avgusta 1914 št. 143 drž. zak.

Loterijske številke.

Trst, 28. julija 60 76 41 90 1
Gradec, 4. avgusta 67 7 80 60 24

Dopisi.

Iz Mirne peči. — Delo pri novi cerkvi dobro napreduje; prejšni teden je bil dovršen betonski obok v cerkvi, katero delo je trajalo ravno sedem dni. Štiri tedne, kakor pravijo, se mora obok sušiti, potem bodo še-le vzeli leseni opaž proč in začelo se bo potem z notranjim snaženjem zidu; kajti zunanji zid stavbe je že do malega osnažen, razven pročelja. Žalibog, da smo imeli tudi pri nas nesrečo; 16 letni mladenič Franc Mozetič, ki je imel pri zvoniku neko delo, je padel raz odra iz neznanega vzroka, dasi je bil oder pravilno ograjen; g. kaplan mu je mogel le še sv. poslednje olje podeliti. Mladenič je bil drugače priden in komaj eden teden tu pri delu. Imamo tu tudi več beguncev s Primorskega iz Renč, odkoder so prišle nekatere družine k očetom, ki tu delajo pri cerkvi. Zgradba cerkve bo jeseni gotova kljub temu, da divja svetovna vojska že čez leto dni. — Obžalovati pa moramo in strogo obsojati to, da se v teh prežalostnih časih v naši občini v nekaterih brezvestnih gostilnah vrši ples in divje kričanje in to pozno v noč. Stroge policijske odredbe, ki jih je nalašč izdala v sedanji svetovni vojni visoka c. kr. vlada za Kranjsko, se v Mirni peči ne izpolnjujejo povsem. Sosedje v bližini takih hiš se opravičeno zgražajo nad takim početjem. Konec razposajenemu življenju v sedanjih resnih časih more narediti le

politična oblast. Seveda dokler ni tožnika, ni sodnika.

Iz Št. Petra. — Iz ruskega ujetništva sta se oglasila Anton Blažič, cerkvenik v Mačkoveu, ter Janez Zupančič iz Črešnjic. Prvi je bil zajet v Przemyslu. Novi dom mu je ob kaspiskem jezeru. Zupančič biva v družbi par tukajšnjih rojakov v Harkovu. Do danes se je oglasilo iz ruskega ujetništva 20 župljanov. Žalostno novico je izvedela Jančeva družina na Lešnici: 20 letni Anton je padel meseca junija ob Dnjestru. Kakor marsikateri drugi kranjski fant, plačal je tudi imenovani zavzetje vasi Kozmierzyw z mladim življenjem! — Franc Strajnar iz Ždinjevasi je bil od kornega poveljnika izrecno pohvaljen zaradi izredne hrabrosti nasproti sovražniku, Bronasta hrabrostna svetinja mu diči prsi. Ranjenih je bilo zadnje čase precej. Omenjamo nekatere. Na južnem bojišču sta bila ranjena Franc Blažič iz Kamenvrha in Franc Luštek iz Ždinjevasi. Slednji se zdravi, ranjen v obe roki, v Sisku. Alojzij Mirtek iz Grčevja leži precej občutno ranjen v nogo v bolnišnici na Dunaju. V Marmaros-Szigetu se zdravi Franc Teropšič iz Črešnjic. Zaboden je bil v trebuh. Franc Židanek s Trške gore leži bolan v Dunajskem Novem mestu. Anton Rifelj iz Lešnice išče zdravja na Moravskem nekje.

Iz Črnomlja. Našemu mestu se je ob otvoritvi železnice kazal lep napredek, ki se pa žal vsled nesrečne vojske ne more razvijati, ker pomanjkuje že najbolj potrebnih delavnih moči. Nekdanji premogokop pri Kanižarici in na „Goleših“ je obetal, da se zopet poživí, kakor tudi izvoz železne rude, ki je bil obilen za časa Fridau-ove livarne v Gradacu. Ogllašali so se že delavci za premogokop, tudi razni podjetniki in veletržci so v okolici Črnomlja iskali pripravnega prostora za motorne žage in izvoz hrastovega in smrekovega lesa, ki ga ponuja Belokrajina. Žal, da so se morale lepe nade preložiti na boljše čase, ki se v tem oziru obetajo po vojski. Povdariti je vendar treba, da je lep napredek našega mesta in okolice razvijajoče se vrtnarstvo pod nadzorstvom in skrbnim vodstvom g. okr. glavarja Domicelja. Po njegovem prizadevanju se je spremenila nekdanja kaplanica v prekrasen cvetličnjak z nebrojnimi rožami in pestrimi cvetlicami, da se lahko vsak meščan ali okoličan ob prostih uricah zabava nad raznoličnimi vrtnimi gredicami in si za male vinarje kupi kak šopek ali cvetko za svojo ali svojega doma olepšavo, kar je zlasti živahni mladini priporočati, da najde dovolj nedolžne zabave nad gojenjem domačega vrta in se tako odvrne od priložnosti k grehu in hudemu; že iz tega razloga zasluži gojenje cvetlic in vrtnih gredic vse priznanje. In mladina, ki se je v najbolj nevarnih letih navadila na gojenje cvetlic, se bo še v poznih letih s hvaležnostjo spominjala svojih vzgojiteljev in učiteljev, ki so jo navajali in opozarjali na lepoto narave, ki je odprta knjiga za vsakega, ki hoče iz nje brati dobroto in ljubezen Stvarnika. Razveseljivo je dejstvo, da se mladina kaj rada poslužuje te prilike in na spomlad pridno kupuje rožice in vrtnice za stenske oltarčke, okna in gredice. Le pridno posnemajmo vrli Črnomlajci v tem oziru katoliške Poljake, ki dajo svojim trgom in ulicam mest in vasi na tak način katoliški značaj, da na tržnih izložbah, fasadah in oknih izpostavijo podobe svetnikov, deželnih in mestnih patronov in jih okrasijo s cvetkami tako, da ti kaže ulica, po kateri hodiš, res značaj katoliškega mesta in vernega prebivalstva. V našem mestu bi bilo res potreba one dele in hiše, ki spominjajo še na turške čase, ko so vsakoletni poboji in požigi zatrli sproti vsak gospodarski napredek in kulturni pojav mesta in okolice, v tem oziru prenoviti, da bi se ulice z nizkimi hišami obsadile s trtami in olepšale z lepimi

vrtnimi nasadi, gredicami in cvetličnimi okraski izpostavljeni na okno. Glej mladina: Stvarnica vse ti ponudi, le jemaj' od nje ne zamudi!

Razvedrilo.

Pomislek. Oče: „Malka, Tvoj ženin tako čudno pokašljuje; menda nima kaj na pljučih?“

Hčerka: „Ne verjamem; pač pa verjamem, da ima veliko na srcu!“

Bistroumnost. Principal: „Jožef, ali Vam je Majer plačal račun?“

Sluga: „Ne, nisem ga mogel dobiti. V isti hiši stanujejo namreč trije Majerji, toda nobeden ni hotel biti pravi. Zmirjali so me in zadnji me je vrgel celo po stopnjicah!“

Principal: „Zadnji je bil pravi; pojdi k njemu!“

K godu. Tone: „Povabim Te danes na kosilo za moj god?“ — Janko: „Kaj poreče vendar Tvoja soproga k temu?“ — Tone: „Bodi brez skrbi! — Če se jej kuha danes dobro obnese, se bode ona veselila, da je kdo z nama pri mizi; — če se jej pa kuha ponesreči — no, potem se pa ja z veselim, da še kdo z menoj kosi!“

Moderno. „Povej mi, Angela, kako to, da se ne poročita, ko sta že vendar tako dolgo zaročena?“ — „Vedi, Anica, to pa zaradi tega, ker se preveč ljubiva in ljubezen vendar ne spada v zakon.“

Slava 17. pešpolku!

Kranjski deželni predsednik ekscelenca baron Schwarz je prejel naslednji dopis:

Vaša ekscelenca prečastiti gospod deželni predsednik!

Pred letom dni sem imel čast in srečo, da sem vodil pred sovražnika slavni pešpolk vitez pl. Milde št. 17, ki se dopolnjuje s hrabrimi sinovi lepe dežele Kranjske, ki je izročena Vaši ekscelenci kot deželnemu šefu. Na lastne oči sem mogel opazovati, s kako občudovanja vredno smelostjo in žilavostjo se boré njegovi častniki in njegovi vrli vojaki.

Kot takratnemu poveljniku mi bodi dovoljeno, da danes, ob obletnici mobilizacije, podam Vaši ekscelenci zagotovilo, da more biti cela Avstrija, predvsem pa vojvodina Kranjska ponosna na svoje sinove, ki so v 240 letni tradiciji po sijajnih zgledih svojih prednikov v 12 mesečni borbi s hrabrim sovražnikom v podedovani zvestobi do cesarja in države izvršili junaštva brez primere in pripomogli k sijajnim zmagam, ki so našo domovino rešile iz težke stiske.

Čast spominu vseh junakov, ki so padli na bojišču za to sveto nalogo!

Blagovoli sprejeti Vaša ekscelenca izraz najodličnejšega spoštovanja, s katerim beleži

Vaši ekscelenci preudani
Adolf baron Stillfried m. p., polkovnik
Jedrzejów, dne 26. julija 1915.

Deželni glavar dr. Šusteršič je prejel sledeče pismo:

Vaše blagorodje! — Velespoštovani g. deželni glavar!

Kot nekdanjega poveljnika junaškega kranjskega pehotnega polka vitez Milde št. 17, me žene srce, da ob obletnici izvršene mobilizacije izrazim svoje odkritosrčno občudovanje številnih junaških činov hrabrih sinov prelepe vojvodine Kranjske v teh že leto dni trajajočih budih in velikanskih bojih zoper enakovrstnega nasprotnika in čestitam deželi, katere sinovi so se, zvesti prestolu in domovini, v neomajljivi hrabrosti bojevali, krvaveli in sodelovali pri prekrasnih zmagah v čast in slavo naše armade, ki nikdar ne pozabi teh činov.

Da sem ob začetku vojne stal na čelu temu krasnemu, od nekdanj preizkušenemu

polku in ga vodil proti sovražniku, to mi je najlepši, najnepozabljivejši spomin, in moje želje in molitve bodo spremljale polk do konca mojega življenja.

Sprejmi Vaše preblagorodje izraz najodličnejšega velespoštovanja, s katerim beležim Vašemu preblagorodju najudanejši
Adolf baron Stillfried, polkovnik.
Jedrzejów, dne 26. julija 1915.

Deželni odbor je vzel v svoji seji dne 30. julija 1915 to pohvalo kranjskih junakov s patriotičnim zadoščanjem na znanje in pooblastil deželnega glavarja, da polkovnika v imenu dežele Kranjske spoštljivo pozdravi in mu odkritosrčno častita k sijajnim uspehom polka, ki se je izvežbal in zadobil zmagovalno silo pod njegovim izvrstnim vodstvom in imel vrhutega srečo, da ga je peljal pred sovražnika imenovani polkovnik.

Ravnotako časteče in prisrčno pismo je prejel ljubljanski g. župan dr. I. Tavčar od istega polkovnika Adolfa barona Stillfrieda.

Preklic.

Vse to, kar sem govorila o Franc Mervarju in njegovi hčeri Mariji, obzalujem ter izjavljam s tem, da so to same izmišljotine.

Šmihel, dne 31. julija 1915.

Neža Zupančič.

V najem se odda v vili Bevc s 1. septembrom 1915

stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, pralnice, kleti in delom vrta.

Natančneje se izve pri mestnem uradu v Novem mestu med uradnimi urami.

JOS. BERGMANN,
LEKARNA v Rudolfovem,

kupuje po najvišji ceni

štupo (seme)

lisičjega répa

(glej podobo)

gorčično seme (ženof),

:::: kamilice ::::

in druga zdravilna zelišča in cvetje.

48-4-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsakega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂%

1-0-19

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Velika svota denarja 154-0-23

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Versteigerungs-Edikt. E 359/15
5
Am 1. September vorm. 9 Uhr findet bei dem k. k. Kreisgerichte, Zimmer Nr. 32, die Versteigerung folgender Liegenschaften statt:
Grundbuch Stalldorf, Einl.-Z. 107: Acker, Weide, Wald. Schätzwert 499 K. Geringstes Gebot 333 K.
Unter dem geringsten Gebote findet ein Verkauf nicht statt.
K. k. Bezirksgericht Rudolfswert, Abteilung IV.
am 22. Juni 1915. 49

V najem se odda s 15. septembrom

: dobra gostilna :

na najlepšem prostoru, v večjem mestu na Dolenjskem. — Pismena vprašanja s znamko na upravništvo Dol. Novic.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu iz mesta in okolice vljudno naznanjamo, da bomo

dimnikarsko obrt

po našem pokojnem očetu g. V. Bernardu neizpremenjeno nadalje izvrševali ter se potrudili po svojih močeh, da bomo zadovoljili naše dosedanje cenjene naročnike.

Prosimo tedaj za nadaljno dobrohotno naklonjenost ter se priporočujemo odličnim spoštovanjem

dediči po Viljem-u Bernard-u.

Novo mesto, 26. julija 1915.

44-3-2